

ตามรอยเจ้าพ่อ: การพัฒนาผู้เรียนรู้ และผู้สร้างสรรค์ นวัตกรรมแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ บ้านสมเด็จเจ้าพระยา

- สิริชัย เอี่ยมสะอาด
- รัตนา ศรีสุวรรณ
- ชัยวรรณ สายเผ่าพันธุ์

สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) เป็นบุคคลที่มีผลงานที่สำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาประเทศไทยในหลายด้าน โดยเฉพาะในด้านการศึกษา ซึ่งเป็นผลงานที่ส่งผลในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยในสมัยนั้นและสร้างมูลค่าสาธารณะให้กับประเทศไทยในระยะยาวและยังคงมีความสำคัญในประวัติศาสตร์และพัฒนาประเทศไทยในปัจจุบันด้วย

ถ้าพิจารณาประวัติของสมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) จะเห็นได้ว่าท่านมีคุณลักษณะการเป็นผู้เรียนรู้ และผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมเป็นอย่างมาก ดังนี้

๑. ความสามารถในการติดต่อเรือ ดังเช่นที่มีบันทึกไว้ในหนังสือประวัติสมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ จากพระราชพงศาวดาร รัชกาลที่ ๕ ตอนที่ ๔ ผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน มีใจความตอนหนึ่งว่า ขณะบิดาท่านลงไปสร้างเมืองจันทบุรี ท่านได้ต่อเรือกำปั่นรบเหมือนอย่างเรือของฝรั่งชื่อว่ากำปั่นบริค โดยท่านไม่ได้รู้เรียนจากที่ไหนมาก่อน อาศัยดูแบบจากเรือฝรั่งที่มาเทียบท่าท่านนั้น เมื่อต่อเรือแล้วเสร็จท่านได้นำมาน้อมเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

และได้รับพระราชทานชื่อว่า “เรือแก้วกลางสมุทร” ในขณะที่หมอบรัดเลย์ ได้บันทึกไว้ว่า “วันที่ ๒๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๓๗๘ วันนี้ข้าพเจ้าได้ขึ้นไปบนลำเรือบรีคซึ่งชื่อเรือเอริล (เรือแก้วกลางสมุทร) เพื่อจะดูเรือชักใบเหล็กมลำแรกซึ่งสร้างในเมืองไทย และได้แล่นมาจากจันทบุรีเมื่อสองสามวันนี้เป็นของถวายพระเจ้าแผ่นดิน ครั้งนี้เป็นครั้งแรกซึ่งเอาแบบเรือยุโรป มาลองต่อในเมืองไทยและหลวงสิทธิขุนนางหนุ่ม (ผู้เป็นนายช่าง) นั้นถ้ามีหุ่นเรือที่ใช้เป็นแบบก็ไม่ใช่หุ่นดี ทั้งความรู้ในเรื่องต่อเรือก็เป็นความรู้ซึ่งเก็บได้ที่โน่นบ้างที่นี้บ้างจากเรือต่างประเทศซึ่งเข้ามาสู่อ่าวนี้ เมื่อคิดเช่นนั้นแล้วก็ต้องเห็นว่าบรีคลำนี้ทำให้เห็นความสามารถในทางสร้างของท่านผู้นั้นเป็นอันมาก”

๒. ความสามารถในการสื่อสาร โดยจากบันทึกของหมอบรัดเลย์ ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งขณะที่ท่านกำลังจะไปหาหลวงสิทธินายเวรว่า เห็นเหย้าเรือนปลูกเป็นอย่างฝรั่ง และรักษาสะอาดสะอาดที่ประตูบ้านเขียนอักษรโรมันเป็นภาษาอังกฤษว่า “ที่นี่เป็นบ้านหลวงสิทธิ ขอเชิญผู้เป็นมิตร” และอีกเหตุการณ์หนึ่งคือการที่ประเทศอังกฤษได้ให้เซอร์จอห์น เบาว์ริงถือพระราชสาส์นสมเด็จพระราชินีวิกตอเรียเข้ามาเจริญสัมพันธไมตรี ขอทำหนังสือสัญญาอย่างประเทศที่มีอธิปไตยเสมอกัน แต่ปรากฏว่าข้อความที่ระบุไว้ไม่ได้เป็นอย่างนั้น เช่น สิทธิในการบังคับคนอังกฤษที่มาค้าขายในไทยจะไม่ต้องอยู่ในบังคับของรัฐบาล แต่ทำให้เกิดความลำบากใจมากต่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว คือ เรื่องที่อังกฤษให้รัฐบาลไทยยกเลิกภาษีผูกขาดเปลี่ยนเป็นเก็บภาษีที่เก็บตามพิกัดจำนวน โดยผลที่จะตามานั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศขณะนั้นอย่างมหาศาล ในการเจรจาครั้งนี้ เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ยศขณะนั้น) เป็นหนึ่งในคณะเจรจากับคณะทูตไม่ให้ไทยเสียเปรียบและไม่ให้พวกฝรั่งเอากำลังมายึดประเทศเหมือนที่เกิดขึ้นกับจีนและพม่าในขณะนั้น ด้วยสติปัญญาและความสามารถในการสื่อสาร เซอร์จอห์น เบาว์ริงได้กล่าวชมและบันทึกไว้วันที่ ๗ เมษายน ค.ศ. ๑๘๕๕ ว่า “ท่าน (เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์) ผู้นี้ถ้าไม่เป็นเจ้ามารยาอย่างยอด ก็เป็นคนรักบ้านเมืองจริง แต่จะเป็นเจ้ามารยาหรือเป็นคนรักบ้านเมืองก็ตาม ต้องว่าเป็นผู้มีความฉลาดล่วงรู้กาลล้ำคนทั้งหลายที่เราได้พบในที่นี้ เป็นผู้มีการวิสัยอย่างผู้ดีและรู้จักพูดพอเหมาะแก่การ”

จากเรื่องราวข้างต้นก่อปรกับประเทศไทยได้ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับจุดเน้นในการพัฒนา “ผลลัพธ์ที่เกิดในตัวผู้เรียน” มุ่งเน้นให้เป็นผู้เรียนรู้ (Learner) ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Co-creator) และพลเมืองที่เข้มแข็ง (Active Citizen) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จึงได้ใช้ประเด็นการพัฒนาผู้เรียนรู้ และผู้สร้างสรรค์นวัตกรรม แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาเป็นจุดเน้นสำคัญในการพัฒนานักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยได้ดำเนินการหลายส่วน แต่ส่วนที่สำคัญมี ๒ ประการคือ

๑. การนำหลักการจัดการศึกษารฐานสมรรถนะมาใช้ โดยมีการปมเพาะแกนนำการจัดการเรียนรู้ ฐานสมรรถนะที่มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนรู้ และผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมผ่านการพัฒนาสมรรถนะหลัก ๖ ด้าน คือ ๑) การจัดการตนเอง (Self-Management: SM) ๒) การคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking : HOT) ๓) การสื่อสาร (Communication: CM) ๔) การรวมพลังทำงานเป็นทีม (Teamwork and Collaboration: TC) ๕) การเป็นพลเมือง

ที่เข้มแข็ง (Active Citizen: AC) และ ๖) การอยู่ร่วมกับธรรมชาติ และวิทยาการอย่างยั่งยืน (Sustainable coexistence with living in the harmony of nature and science)

ในการบ่มเพาะแกนนำการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ โรงเรียนจัดกิจกรรมหลายส่วนทั้งการอบรมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการเปิดห้องเรียนเพื่อเรียนรู้แนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะอย่างลุ่มลึก ซึ่งส่งผลอย่างชัดเจนต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนรู้ และผู้สร้างสรรค์นวัตกรรม ดังเช่น ความคิดเห็นของนางสาวเอ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ที่ได้ให้ความเห็นในแบบสะท้อนความคิดว่า “การได้สร้างสิ่งประดิษฐ์หรือออกแบบแนวคิดสิ่งประดิษฐ์อย่างง่าย ทำให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับกฎการเคลื่อนที่ข้อ ๓ ของนิวตันมากขึ้น นอกจากนี้การที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในกลุ่มทำให้เรียนสนุกและไม่น่าเบื่อ” และผลงานของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในรายวิชาฟิสิกส์ ๑ เรื่องกฎการเคลื่อนที่ข้อ ๓ ของนิวตัน ซึ่ง ดร.ชัยวรรณ สายเผ่าพันธุ์ ได้จัดการเรียนการสอน โดยเน้นวิธีการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะตามแนวทางการใช้รูปแบบการเรียนรู้ สู่การพัฒนาสมรรถนะ

บรรยากาศการประชุมระดมสมองการนำหลักการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะมาใช้พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนรู้และผู้สร้างสรรค์นวัตกรรม ผ่านการพัฒนาสมรรถนะหลัก ๖ ด้าน

กิจกรรมการพัฒนาทักษะการสอนเพื่อเสริมสร้างการออกแบบทางความคิดและการวางแผนธุรกิจแบบผู้ประกอบการด้วยนวัตกรรมทางการศึกษา

๒. กิจกรรมการพัฒนาทักษะการสอนเพื่อเสริมสร้างการออกแบบทางความคิด และการวางแผนธุรกิจแบบผู้ประกอบการด้วยนวัตกรรมทางการศึกษา

รูปแบบกิจกรรม เป็นกิจกรรม Workshop การสอนนักเรียนให้มีทักษะ Pitching & DesignThinking As Entrepreneur โดยผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้อาจารย์ผู้สอนสามารถเรียนรู้วิธีการสอน ในสถานการณ์การเรียนการสอนจริง แบบเรียลไทม์ (Real Time) และมีการแข่งขันการออกแบบทางความคิดและการวางแผนธุรกิจแบบผู้ประกอบการ (Pitching And Design Thinking As Entrepreneur) ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

กิจกรรมนี้เกิดประโยชน์เป็นอย่างมาก ทั้งได้รับความรู้จากการอบรม ได้ลงมือทำ ได้กล้าแสดงออก ได้ฝึกคิด ได้ฝึกทำและได้ความรู้มากขึ้น ได้เรียนรู้ว่าเราควรจะทำสตาร์ทอัพ (Start Up) อย่างไร ควรเริ่มจากอะไร สร้างความสัมพันธ์ระหว่างหมู่คณะในการทำชิ้นงานนำเสนอรวมทั้งการหาข้อมูลและความรู้ใหม่ ๆ ทำให้กล้าแสดงออก มีแนวคิดใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนาศักยภาพตนเอง และต่อยอดไปสู่การสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สิ่งต่างๆ เหล่านี้แสดงออกถึงการมีความคิดแบบผู้ประกอบการ

ฉบับนี้ My Star is Born

ที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา - ได้รับเกียรติจาก โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา - มีเยี่ยมเรียนเชิญให้เป็นกรรมการตัดสิน และมอบรางวัลจากการประกวด "การออกแบบทางความคิด และการวางแผนธุรกิจแบบผู้ประกอบการ (Pitching And Design Thinking As Entrepreneur)" ร่วมกับคณะกรรมการอีก 2 ท่าน อ.แมน วทัญญู มุ่งหมาย อ.ดิท กัทรเมธ รัมมณีย์ ขอขอบพระคุณ : ผู้อำนวยกาฯ คณาจารย์ บุคลากร โรงเรียนสาธิตบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ทีมออกแบบไอคอนมีค่าในครั้งนี้

วันหยุดสุดสัปดาห์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๖ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๗.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ชั้น ๑๕ อาคาร ๖ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา #อาจารย์ณัฐบ้านสมเด็จ #NuttTalk Star is Born

กิจกรรมการประกวด “การออกแบบทางความคิดและการวางแผนธุรกิจแบบผู้ประกอบการ”

การเดินทางตามรอยเจ้าพ่อทั้งสองกิจกรรม เกิดผลที่น่าพอใจในช่วงต้น ในปีต่อไปโรงเรียนสาธิตกำหนดจะดำเนินการต่อในหลายส่วน ทั้งการสร้างความเข้มแข็งของแกนนำการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ การออกแบบและจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เน้นการบูรณาการผสมผสานหลายสมรรถนะมากขึ้น และมีการนำหลักสูตร Pitch@School มาใช้ในโรงเรียนสาธิต เพื่อการบ่มเพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนสาธิตให้เป็นผู้เรียนรู้ มีแนวคิดผู้ประกอบการ พัฒนาแนวคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) และผู้สร้างสรรค์นวัตกรรม

เอกสารอ้างอิง

รัตนา ศรีสุวรรณ. (๒๕๖๖). โครงการอบรมทักษะการสอนยุคใหม่แก่ผู้สอนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนสาธิตและโรงเรียนขนาดเล็ก. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. กรุงเทพมหานคร.

อัมพรศักดิ์ อังคทะวานิช. (๒๕๖๔). Pitch@School. Global Entrepreneurship Network Thailand, (GEN Thailand). กรุงเทพมหานคร.

ชมรมสายสกุลขุนาค. สืบค้นเมื่อ ๕ กันยายน ๒๕๖๖ สืบค้นจาก <http://www.bunnag.in.th/oldsite/main.php>.

